

Tiina Elo vihr ym.

Toimenpidealoite valtioneuvoston periaatepäätöksestä kestävästä rakentamisesta

Eduskunnalle

Suomi pyrkii kiertotalouden mallimaaksi, mutta valitettavasti käytämme neitseellisiä raaka-aineita edelleenkin haaskaten ja kierrätämme materiaa heikosti. Suomen materiaalivirroista säilyy kierrossa vain seitsemän prosenttia, kun EU-tasolla kierrätää keskimäärin 12 prosenttia materiaaleista. Hallitus yrittää vauhdittaa kiertotaloutta strategisella ohjelmalla, jonka on määrä valmistua tämän vuoden loppuun mennessä. Tavoitteeksi on asetettu, että vuonna 2035 Suomen talouden perustana on hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta.

Tavoite on erinomainen, sillä niukkenevien resurssien maailmassa kiertotaloudella on valtava taloudellinen potentiaali. Se luo uusia työpaikkoja ja edistää yritysten kilpailuetua tuovia investointeja. Kuluttajille se tarkoittaa mm. kestävämpiä ja innovatiivisempia tuotteita sekä usein myös säästöjä.

Suomesta ei tule kiertotalousyhteiskunta, ellei materiaalin käytön kannalta keskeisillä toimialoilla, kuten rakentamisessa, oteta käyttöön uusia toimia. Rakennusala käyttää maailmanlaajuisesti noin 40 prosenttia kaikista raaka-aineista.

Rakentamisessa tarvitaan kokonaisvaltaista ajattelutavan muutosta: kestävä rakentaminen nojaa oikeisiin materiaaleihin sekä rakennusten muokattavuuteen ja pitkään ikään. Kun rakennus tai rakenne lopulta poistuu käytöstä, sen osien tulee olla uudelleen hyödynnettävissä.

Jotta tähän päästään, tarvitaan tiukempaa valtion ohjausta. Julkisen rakentamisen tulisi viedä alaa eteenpäin kohti kiertotaloutta. Julkisissa rakennushankkeissa tulisi vaatia pidempää rakenteiden käyttöikää kaikissa käyttöikäluokissa, suosia puurakentamista tai muuta ekologista rakentamista, valita kierrätettyjä materiaaleja ja pilotoida eri käyttötarkoitukseen muunneltavia rakennuksia. Kuntien tekemien julkisten hankintojen arvo on Suomessa lähes 20 miljardia euroa vuodessa ja tästä iso siivu menee rakentamiseen. Kestävä julkinen rakentaminen on siten erinomainen keino vauhdittaa kiertotaloutta paljon materiaa hyödyntävässä rakentamisessa. Energia- ja resurssivii-
sas rakentaminen voi tuoda mukanaan myös muita hyötyjä, kuten pitkän aikavälin taloudellisia säästöjä. Julkisen sektorin edistämät uudet ratkaisut toimivat samalla esimerkkinä yksityiselle sektorille ja kuluttajille.

Ympäristönäkökulmaa julkisissa hankinnoissa on aiemmin vahvistettu kahdella valtioneuvoston periaatepäätöksellä. Toinen koskee kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen (cleantech-ratkai-

Toimenpidealoite TPA 131/2020 vp

sut) edistämistä julkisissa hankinnoissa [13] ja toinen julkisten elintarvike- ja ruokapalveluhankintojen arviointiperusteita. Periaatepäätökset ovat valtion virastoille velvoittavia, mutta kunnille suosituksia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin laatiakseen valtioneuvoston periaatepäätöksen kestävästä rakentamisesta.

Helsingissä 5.11.2020

Tiina Elo vihr
Iiris Suomela vihr